

28.- INTRODUCCIÓ A LA PATERNITAT RESPONSABLE I PARTICIPATIVA:

A) PROFESSORAT

OBJECTIUS GENERALS.

- Analitzar els models de paternitat.
- Reflexionar sobre l'experiència i les actituds paternals.
- Determinar les limitacions que té la paternitat responsable i participativa.
- Donar eines i pautes de ruptura del model tradicional d'home i pare que possibilitin la construcció de formes alternatives.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

a) Emocionals:

- Analitzar el model que representa la figura paterna en la nostra pròpia família.
- Posar-se en la pell del pare.
- Valorar la paternitat responsable i participativa

b) experiencials:

- Aprendre a analitzar els models de paternitat existents en la societat.
- Experimentar el model de paternitat responsable i participativa.

c) cognitius:

- Conceptes de "paternitat", "jerarquia", "paternitat tradicional", "paternitat responsable i participativa"

MATERIAL:

- Rotllos de cartró de l'interior de paper WC, cartró, filferro, plastilina, llana, paper, roba, cola, ...
- Bebès, cotxets, bolquers, roba de bebè, biberons, ...

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

Aquesta activitat és desenvolupa en quatre etapes.

1era. Etapa:

L'alumnat haurà de construir uns personatges utilitzant diferents materials (rotllos de cartró de l'interior de paper WC, cartró, filferro, plastilina, llana, paper, roba, cola, ...) Els personatges han de tenir característiques diverses (homes i dones de diferents edats, ètnia, estils- clàssics, més radicals- nens i nenes, animals domèstics (gossos, gats), etc. Cada alumne/a haurà de fer com a mínim un parell de personatges.

2ona Etapa:

El professorat posarà tots els personatges junts al terra. L'alumnat estarà assegut en rotllana. El professorat explicarà a l'alumnat l'objectiu de la tasca a realitzar. Es tracta d'analitzar els diferents models de paternitat que podem trobar a les famílies de l'alumnat. El professorat demanarà absolut respecte i un pacte de confidencialitat pel que surti o expliqui l'alumnat. Demanarà que un/a voluntari/a representi a la seva família utilitzant els personatges que s'han creat prèviament. Demanarà que un a una vagi col·locant cada un dels personatges que componen la seva família. El professorat estarà atent a la distribució i les relacions que s'estableixen en la família, especialment les que tenen a veure amb el pare. El professorat intervindrà i farà preguntes que tenen per objecte esbrinar quin tipus de figura paterna és la que es troba en la família de l'alumnat.

Pot fer preguntes del tipus:

- Quina és la situació del pare dins de la família?
- Hi ha una estructura de sosteniment clara?
- Hi ha un ordre jeràrquic clar?
- Són respectades les jerarquies?
- Com se sent l'alumne respecte a les jerarquies, els pares, l'estructura?
- Com participa el pare en la família (econòmica, emocionalment, socialment)?
- Quin grau de responsabilitat i com s'involucra el pare en els processos reproductius (cura i atenció dels fills/es o familiars dependents, tasques domèstiques, ...)
- Quin grau de responsabilitat i com s'ha involucrat el pare en la criança dels fills/es de la família?.
- Etc.

A partir d'aquestes preguntes i la descripció que fa l'alumnat de la situació de la figura del pare a la família, entre tots/es, etiquetaran el model de paternitat que hi ha en l'estructura familiar representada.

A continuació demanarà un altre voluntari/a per representar la seva família i esbrinar el model de paternitat que subjacent. La idea és que surtin voluntaris/es que creguin que a la seva família hi hagi un model de paternitat diferent dels que han sortit fins ara, per poder analitzar models de paternitat diversos.

A títol d'exemple, els models de paternitat que poden aparèixer són:

- Model tradicional (figura paterna amb autoritat suprema i únic proveïdor econòmic).
- Model de paternitat responsable i participativa (s'involucrà en la criança dels fills/es i tasques reproductives).
- Model de paternitat absent (física i/o emocionalment)
- Paternitat d'homes sense parella
- Paternitat d'homes en diversitat sexual
- Paternitat d'homes separats
- Etc.

Un cop apareguts en l'exercici els principals models (especialment el primer i el segon de la llista anterior). El professorat pot fer referència als altres models més minoritaris (pares sense parella, pares gais, etc.)

3era. Etapa:

El professorat plantejarà un debat entorn als diferents models de paternitat apareguts en l'exercici.

Pot plantejar les següents preguntes:

- Quin creieu que és el model de paternitat majoritari a la societat?. Per què?.
- Quin model us agrada més?. A les noies?. Als nois?. Per què?.
- Quin model té més futur?. Per què?
- Als nois: Si algun dia sou pares quin model us agradaria exercir?. Per què?
- Quines dificultats, limitacions (socials, emocionals, personals, econòmiques, etc.) pot tenir el model de paternitat responsable i participatiu?

4ta. Etapa:

El professorat plantejarà "practicar" amb el model de paternitat responsable i participativa.

L'alumnat portaran ninots de joguina (els que imiten als bebès) i els seus complements (cotxets, roba, bolquers, biberons, etc.) També es pot demanar al cicle d'educació infantil aquestes joguines.

El professorat demanarà als nois que practiquin amb la paternitat responsable i participativa: canviar els bolquers, nodrir el bebè, jugar amb ell, passejar-lo, etc. Aquest exercici que pot durar uns 15 o 20 minuts serà observat per les noies en silenci (i amb respecte).

Al final, en rotllana, els uns als altres explicaran al grup que han sentit, practicant el model i observant com es practicava.

INDICACIONS PER AL PROFESSORAT:

- Tasca del formador: analitzar i resumir
- És important mantenir en tot moment una actitud de respecte i serietat.
- Si és considera convenient el professorat pot informar-se sobre pedagogia sistèmica abans de realitzar l'activitat <
<http://www.xtec.cat/~cparella/PedagogiaSistemica/indexpedagogiasistemica.html>>
- El professorat ha d'estar preparat per gestionar les situacions que puguin sortir (pors, inseguretats, plors, rebuig, ...)
- És important que en les reflexions tot l'alumnat pugui expressar el que està sentint en cada moment.
- El professorat intervindrà i farà preguntes que tenen per objecte esbrinar quin tipus de figura paterna és la que es troba en la família de l'alumnat. Pot fer preguntes del tipus:
 - Quina és la situació del pare dins de la família?
 - Hi ha una estructura de sosteniment clara?
 - Hi ha un ordre jeràrquic clar?
 - Són respectades les jerarquies?
 - Com se sent l'alumne respecte a les jerarquies, els pares, l'estructura?
 - Com participa el pare en la família (econòmica, emocionalment, socialment)?
 - Quin grau de responsabilitat i com s'involucra el pare en els processos reproductius (cura i atenció

- dels fills/es o familiars dependents, tasques domèstiques, ...)
 - Quin grau de responsabilitat i com s'ha involucrat el pare en la criaça dels fills/es de la família?.
 - Etc.
- A títol d'exemple, els models de paternitat que poden aparèixer són:
 - Model tradicional (figura paterna amb autoritat suprema i únic proveïdor econòmic).
 - Model de paternitat responsable i participativa (s'involucrà en la criaça dels fills/es i tasques reproductives).
 - Model de paternitat absent (física i/o emocionalment)
 - Paternitat d'homes sense parella
 - Paternitat d'homes en diversitat sexual
 - Paternitat d'homes separats
 - Etc.
- En el debat sobre els diferents models de paternitat apareguts en l'exercici, el professorat pot plantejar les següents preguntes:
 - Quin creieu que és el model de paternitat majoritari a la societat?. Per què?.
 - Quin model us agrada més?. A les noies?. Als nois?. Per què?.
 - Quin model té més futur?. Per què?
 - Als nois: Si algun dia sou pares quin model us agradaria exercir?. Per què?
 - Quines dificultats, limitacions (socials, emocionals, personals, econòmiques, etc.) pot tenir el model de paternitat responsable i participatiu?
- Es pot involucrar a les famílies en el taller i demanar que ens ajudin a aconseguir els bebès de joguina, cotxets, bolquers. També podria ser interessant que alguna família que tingui un bebè de mesos el porti al taller i els nois/es aprenguin a cuidar-lo durant una estona.
- S'ha de donar l'oportunitat, després del taller, per a que, individualment, l'alumnat pugui parlar amb nosaltres i manifestar-nos qualsevol sensació que tingui després de realitzar l'experiència.

AVALUACIÓ

Una de les maneres és que cada alumne, de forma individual, faci un *diari de l'activitat*, tot expressant la seva experiència, no només explicant el que s'ha fet, sinó de forma vivencial: quines idees l'han impactat més, de quines coses s'ha fet més conscient ara que abans, i quines actituds o valors pensa que canviarà després de l'activitat. D'aquesta manera, el professorat, al llegir els diaris podrà avaluar si s'han assolit els objectius.

ALUMNAT

INSTRUCCIONS PER A L'ALUMNAT:

- Haureu de construir uns personatges amb cartó, paper, llana, cola,... Intenteu que siguin els més diversos possibles (sexe, ètnia, raça, constitució física, edat, orientació sexual, ...) ja que hauran de representar la diversitat de famílies existents a l'aula.
- Seguiu les instruccions del professorat alhora de representar les vostres famílies i analitzar els diversos models de paternitat existents. Sigueu sincers i reflexioneu el paper que té el vostre pare en l'estructura familiar a partir de les preguntes que us farà el professorat.
- En el debat respecte les paraules, escolteu activament i parleu quan us ho indiquin.
- Quan practiqueu o observeu la paternitat responsable i participativa mantingueu una actitud de respecte i serietat.

DIARI DE CLASSE

Al final de l'activitat, has d'escriure en un full la teva experiència, de manera individual, no tant explicant el que s'ha fet, sinó de forma vivencial i personal: quines idees o activitats t'han impactat més, de quines coses t'has fet més conscient ara que abans, i quines actituds o valors penses canviar a partir d'ara, després de l'activitat.